

GROETEN UIT

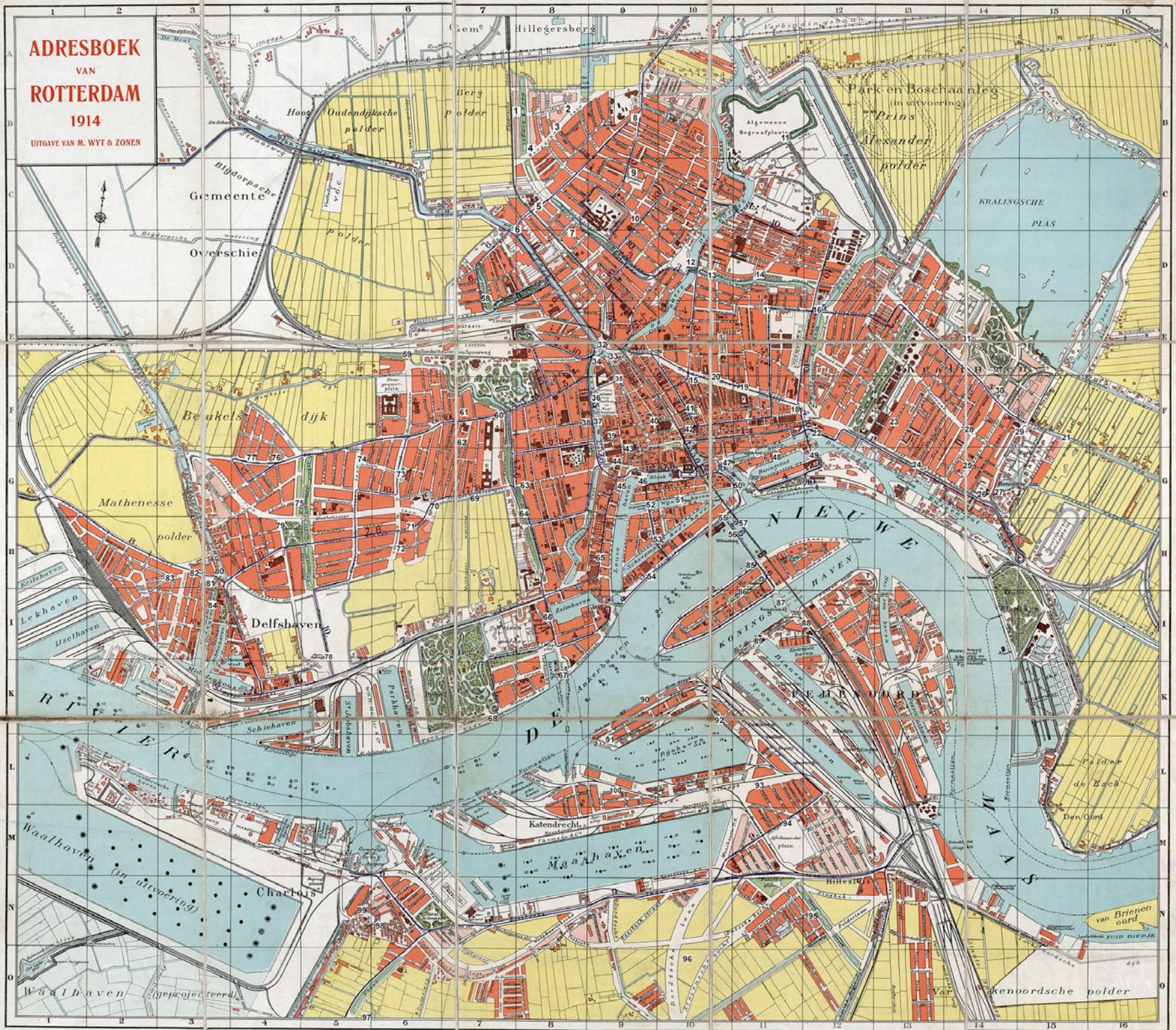
HONDERD JAAR VERANDERINGEN IN DE STAD

ROTTERDAM

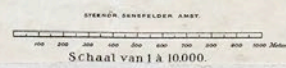
**ADRESBOEK
VAN
ROTTERDAM
1914**

UITGAVE VAN M. WYT & ZONEN

Tramlijnen.

In de alfabetische 'Streeklift' wijst de letter met nummer vóór den straatnaam aan, in welk van der kaart zich bedoelde straat bevindt; terwijl het cijfer achter den straatnaam aangeeft, waar de kleinste straat te vinden zijn, wier nummer 1 is.

STERKEN IN ROTTERDAM, AMST.

Op 31 December 1870	123.997	Op 31 December 1908	411.673
1880	152.517	1910	426.276
1890	202.124	1911	434.019
1900	322.183	1912	446.876
1905	376.617	1913	455.249
1907	403.356	1914	465.249

1914
1915

GETEEKEND DOOR J. J. CLAUS
NADER BEWERKT DOOR J. TREFFERS
TEKENAAR GEMEENTEWERKEN

GROETEN UIT

HONDERD JAAR VERANDERINGEN IN DE STAD

ROTTERDAM

Robert Mulder

Uitgeverij
kleine Uil

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met het Stadsarchief Rotterdam.

Stadsarchief Rotterdam

©2017 Uitgeverij kleine Uil, Groningen
www.kleineuil.nl
Copyright foto's: Robert Mulder

Omslagontwerp: 247design
Omslagafbeelding: Robert Mulder
ISBN 9789492190475
NUR 653

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Honderd jaar veranderingen in de stad

Je staat op dezelfde plek, maar in een andere tijd. Iedereen kent de vervreemdende sensatie van het kijken naar oude foto's van bekende plekken. Het verleden is verdwenen, maar nog merkbaar in de details. Een historische gevel, de kerk op de achtergrond, de kromming van een gracht. De vooruitgang gaat af en toe gepaard met een flinke dosis weemoed, ook dankzij de aanwezigheid van onze door het beeld schrijvende voorouders met hun gedateerde kleding en vervoersmiddelen. Maar is die weemoed terecht? Is er daadwerkelijk zo veel verloren gegaan? Is de stad alleen maar in haar nadeel veranderd? Of is de stad er misschien mooier op geworden?

Achtergrond van het idee

Dit verhaal begint op de Kop van Zuid tijdens mijn bezoek aan de Eugene Atget-tentoonstelling in het Nationaal Fotomuseum aan de Wilhelminakade. Atget legde tussen 1897 en 1927 systematisch het 'oude Parijs' vast. Zijn nauwkeurige documentatie van straten en huizen was voor mij de aanleiding om meer dan honderd door hem gefotografeerde locaties opnieuw te vast te leggen: dezelfde plaatsen, vanuit exact hetzelfde standpunt als waar Atget met zijn camera stond. Een twintigtal van onze 'dubbele foto's' bevindt zich in het archief van het Parijse stadsmuseum Carnavalet.

Atget had een boodschap. Met zijn grootformaat-platencamera en groothoeklens werkte hij dag in, dag uit systematisch aan het vastleggen van het Parijs dat tijdens zijn leven constant veranderde. Hij wilde behouden wat er nog was en interesseerde zich niet voor het rijke, grootse en pretentieuze Parijs, dat het resultaat was van de 'verwoestingen' die door stedenbouwkundige Baron Haussmann in opdracht van Napoleon III tussen 1853 en 1870 werden aangericht en het grootste gedeelte van de oude Parijse binnenstad platlegden.

Een vergelijking met Rotterdam dringt zich hier op. De verwoestingen van mei 1940 kwamen weliswaar van buitenaf, maar deze werden – om de wederopbouw mogelijk te maken – na de oorlog deels voortgezet door het eigen bestuur.

Geïnspireerd door mijn ervaring in Parijs ontstond het idee om Rotterdam opnieuw te fotograferen op basis van archiefphoto's en een plattegrond uit 1915. Het resultaat hiervan is een boek met honderd foto's van honderd jaar geleden van alle stadsdelen, met daarnaast hedendaagse foto's die gemaakt zijn vanuit hetzelfde standpunt. In een oogopslag zie je de veranderingen in beeld.

De maandenlange zoektocht naar bruikbare archiefphoto's binnen de brandgrens van mei 1940 heeft veel mooie momenten en verrassingen opgeleverd. Vrijwel niets staat meer waar het stond, zoals goed te zien is op een foto van de Lange Torenstraat uit 1915 vol spelende kinderen in hun tuniekjes, met op de achtergrond de Laurenskerk. Deze plek heet nu Oppert, er is een drukbezochte parkeergarage en een nieuwbouwweg, alleen de Laurenskerk staat nog fier in de achtergrond: een beetje meer naar links weliswaar, want deze nieuwe straat is zonder referenties naar het verleden neergelegd.

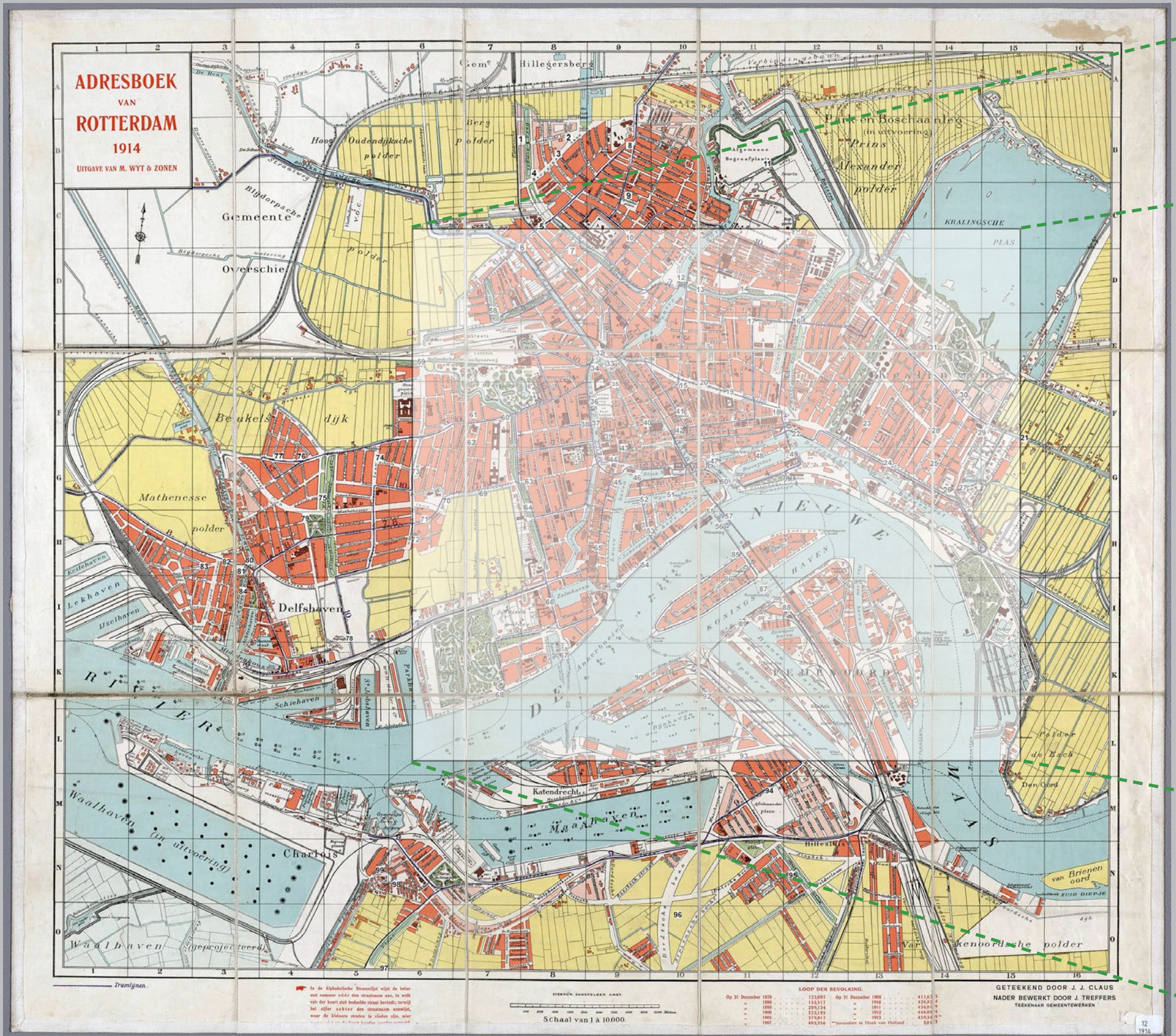
Bij mijn selectie uit duizenden foto's en prentbriefkaarten uit het begin van de vorige eeuw is gelet op straatbeelden, markante gebouwen en de eigenheid van Rotterdam. De havenactiviteiten verdwenen uit de oude stad, in Zuid bevond zich nog maar een handvol straten. Sindsdien werden er bruggen afgebroken en verlegd, kregen gebouwen nieuwe functies en zijn de bomen groter gegroeid. Vergeleken met de bijpassende hedendaagse foto's worden overeenkomsten, maar ook sociale, ecologische en architectonische veranderingen zichtbaar. Soms subtiel en harmonieus, soms rigoureuus en in het geval van Rotterdam veelal definitief.

Techniek

De fotografen van honderd jaar geleden fotografeerden voornamelijk op glasplaten met een grootformaat-balgcamera, waarmee ze tijdens het fotograferen perspectiefcorrecties toepasten.

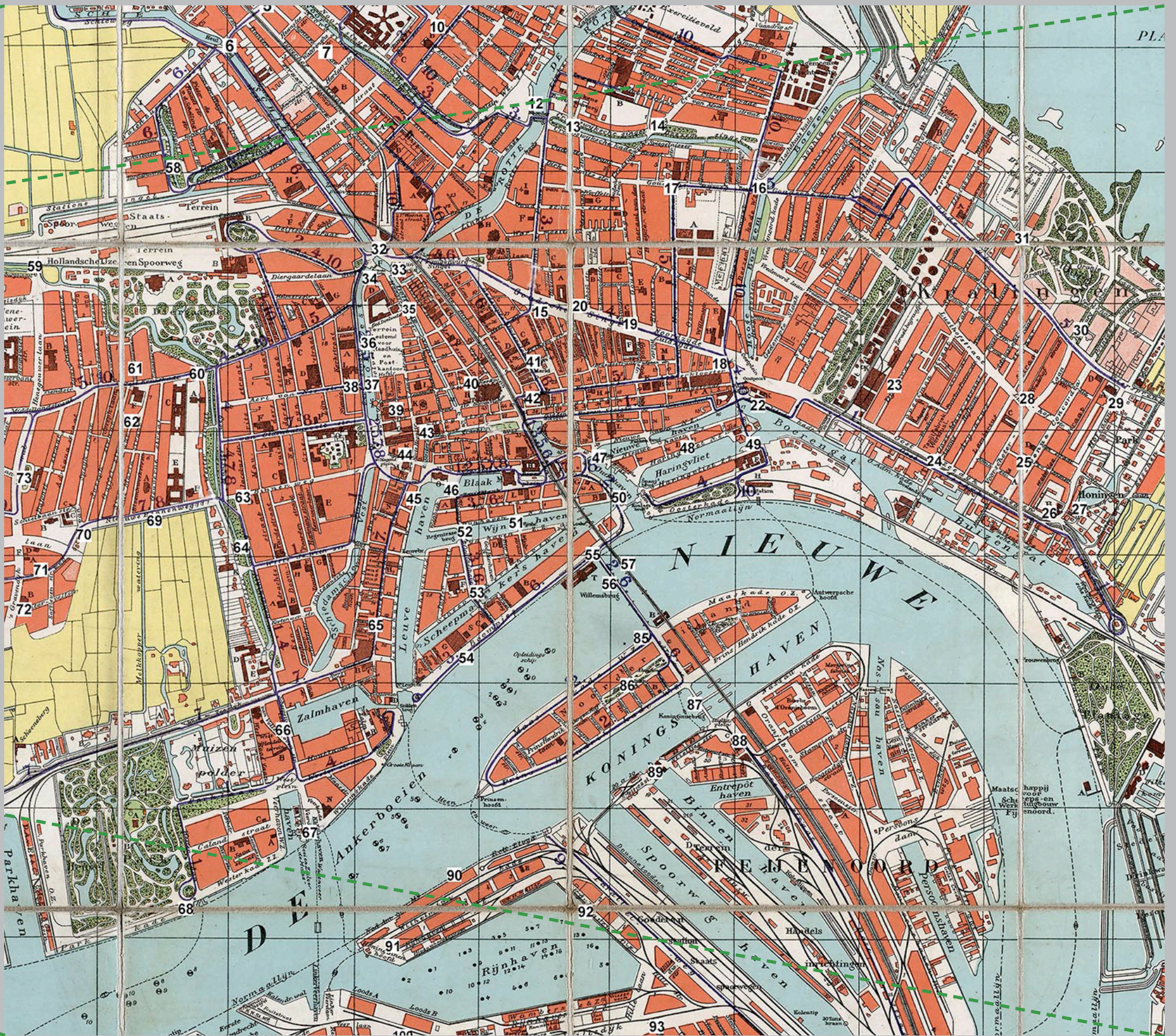
Helaas kon ik niet achterhalen wat voor camera's en optieken er rond 1915 voor de foto's in dit boek zijn gebruikt. In Groeten uit Rotterdam staan veel prentbriefkaarten, waarvan de beelden vaak intensief werden nabewerkt. Hierdoor ontstonden optische verschillen, die zo nu en dan zichtbaar worden op de foto's die met mijn moderne cameratechniek zijn gemaakt. Dat fotomontages destijds niet werden geschuwd, wordt zichtbaar op de foto van de Zeevaartschool aan de Pieter de Hoochweg. Op een onwaarschijnlijke plaats, vlak boven de bedrading van de tram, hangt een primitief vliegtuigje in de lucht. Dit is een van de verrassingen van Groeten uit Rotterdam, een mooi uitgegeven boek, waar je als bezitter letterlijk niet op uitgekeken raakt. Zoek de verschillen!

Robert Mulder (*fotograaf, journalist, auteur*)

Stadsplan Rotterdam.

Hiernaast een uitvergroting van het centrum.

Crooswijkscheweg, Rotterdam.

ROTTERDAM
Koningsbrug

H. A. L. Wilhelminakade, Rotterdam.

Afrikanerplein, Rotterdam.

GROETEN UIT ROTTERDAM

HONDERD JAAR VERANDERINGEN IN DE STAD

Je staat op dezelfde plek, maar in een andere tijd. Iedereen kent de vervreemdende sensatie van het kijken naar oude foto's. Het verleden is verdwenen, maar is nog merkbaar in de details.

Robert Mulder zocht honderd oude foto's van de stad en maakte honderd recente foto's op exact dezelfde plek. In één oogopslag zie

je de veranderingen in beeld. De Tweede Wereldoorlog, de wederopbouw en de revolutionaire architectuur van de afgelopen decennia hebben het nieuwe aanzicht van de stad bepaald.

Groeten uit Rotterdam laat zien wat er verdwenen en verschenen is in de stad. Door de oude en nieuwe foto's in groot formaat naast elkaar te zetten blijf je gefascineerd kijken naar de veranderingen. De ene keer valt de vergelijking uit in het voordeel van het verleden, de andere keer in het voordeel van het heden. De vooruitgang gaat soms gepaard met een dosis weemoed.

Uitgeverij
kleine Uil

ISBN 978-9-492190-47-5

